

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1750

Caput IX. De his, quæ præcedunt Matrimonii celebrationem, sponsalibus
nimirum, atque denunciationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83714](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83714)

qui in provinciis federatis domicilium habent, vel in federatis provinciis ab habentibus domicilium in regionibus Catholicorum Principum. Hac itaque

SS. D. N. BENEDICTI XIV. Constitutione nos tandem consecuti sumus quod diu complures Theologi, probique homines exoptaverant.

CAPUT IX.

De his, quæ præcedunt Matrimonii celebrationem, sponsalibus nimirum, atque denunciationibus.

SUMMARIUM.

1. Quid sint sponsalia, & quæ illorum requisita?
2. De Sponsalibus Minorum.
3. De Sponsalibus Adultorum.

4. Quando Dissolvantur sponsalia?
5. De denunciationibus.

1. Quid sint sponsalia, & quæ illorum requisita.

Quoniam agentes de Matrimoniali contractu fere omnia attingimus, quæ pertinent ad sponsalia, istud caput breviter expediemus. Sunt igitur sponsalia futurarum nuptiarum promissio, ut inquit cap. *Nostrates*, XXX. q. 1. Nicolaus I. Ad illa idcirco neque interior animi cogitatio, mentisque propositum, neque indeterminata ducendæ uxoris voluntas, neque unius duntaxat assensus sufficit; sed requiritur viri ac mulieris mutua promissio, aut verbis, aut æquivalentibus signis expressa. Eapropter Jure Ecclesiastico ad sponsalia septem annorum ætas requiritur, prout statuit Alexander III. capp. *Litteras*, & *Accessit*, De desponsat. impuberum. Si autem pro minoribus septennio parentes contrahant, sponsi usque ad legitimam ætatem expectare tenentur, & tunc initum contractum confirmare, aut rescindere; nisi ante annos pubertatis carnalis commixtio interfuerit, aut majores septennio facti mutua inter se voluntate consenserint. Vide cap. *A nobis*, De desponsat. impub. & cap. unicum in Sexto, eodem tit. Interveniens urgentissima tantum causa, sit in exemplo bonum pacis, & salus atque incolumitas Reipublicæ, fas est parentibus ante ætatem legibus constitutam celebrare natorum sponsalia, ex Nicolao Papa cap. *Ubi non est consensus*, titulo præcitato. Cum ad sponsalium validitatem necessarius sit contrahentium assensus, sequitur ea Hormisdæ verba, *Potest autem filium nondum adultum, voluntas cujus discerni non potest, pater cui vult matrimonio tradere, & postquam filius pervenerit ad perfectam ætatem, omnino debet*

hoc adimplere, quæ verba habentur cit. tit. cap. Tua nos, accipienda esse de solo debito honestatis, ut inquit Glossa, & colligitur ex Bonifacio VIII. cap. Si infantes, in VI. Enimvero pervenientibus filiis ad rationis usum, cessat in iis, quæ liberi arbitrii sunt, patria potestas, cujus intuitu,

Sponsalium quidem meorum pater meus curam subibit, hoc enim non est meum,

ajebat Hermio in *Andromacha* Euripidis.

II.

Dum vero adultus contrahit sponsalia, quod faciat æquum est parentibus annuentibus, oportet principio animadvertat, ut non luxurie causa, sed sola posteritatis dilectione quærat uxorem, prout inquit Tobias junior, cap. IX. 9. De uxoris eligendæ conditionibus meum non est pertractare. Norunt omnes adagium, *Si vis nubere, nube pari*. Inferior quippe uxor despicitur, & superior facile despicit. De tempore itidem nuptiarum non agam, siquidem & pervulgati sunt ii versus Hexiodi,

*Junge tibi uxorem, firmus dum adhuc vigor adsit,
Annos cum numeras ter denos, plusve, minusve,
Aptum est conjugium, decimo sed femina quarto
Anno pubescit, nubat mox inde sequenti.*

3. De sponsalibus adultorum.

2. De sponsalibus Minorum.

Memoria hoc in loco repetenda sunt, quæ de impedimentis matrimonii disse- ruimus. De uxoris ducendæ dotibus pulchre Auctor Prov. XXXI. 30. *Fallax gratia, & vana est pulchritudo, mulier timens Dominum ipsa laudabitur.* Eccl. XXVI. 19. *Gratia super gratiam mulier sancta & pudorata; & eodem capite, Noli discedere a muliere sensata & bona, quam sortitus es in timore Domini; gratia enim verecundia illius super aurum.* Haud illepide quidam:

*Que tibi ducenda est, habeat P. quinque puella.
Sit pia, sit prudens, pulchra, pudica, proba.*

At de tali femina Satyra IV. Poeta Aquinas:

Rara avis in terris, nigroque simillima cyeno.

Inter sponsalia ac matrimonium debet aliquod tempus intercedere, ne vilem habeat maritus datam, quam non suspiraverit sponsus dilatare, inquit lib. VIII. Confess. cap. 3. sapientissimus Augustinus, itemque ut in statum, moresque contrahentium fieri valeat diligentior inquisitio. Post sponsalia debet virgo quantum fieri potest, se oculis sponsi subducere, quod libro de Velandis Virginibus cap. II. comparatione Rebecæ, & multiplici ratione docuit Tertullianus: quare sponfos monendos esse, ne ante contractum matrimonium sub eodem tecto simul habitent, docet sess. 24. de Reformat. Matrim. Synodus Tridentina.

III.

4. Quando dissolvantur sponsalia. Dissolvuntur sponsalia primum utriusque partis consensu, cap. *Præterea*, De sponsalibus. 2. per matrimonium cum alia muliere per verba de presenti contractum, cap. *Si inter*, eodem tit. & cap. *Tua fraternitas*, De sponsa duorum. 3. si apposta conditio non impleatur, quod tamen intellige, nisi accedat consensus de presenti, seu carnalis comixtio, capp. *De illis*, *Per tuas*, & *Super eo*, De conditionib. appostis. 4. per professionem monasticam, & per susceptionem Ordinis sacri, necnon per simplex votum castitatis præcedens, cap. *Rursus*, tit. Qui clerici, vel voventes. 5. per

unius contrahentium fornicationem, cap. *Quemadmodum*, de iurejurando. 6. si alter conjugum proficiscatur in regionem longinquam, præsertim infcio altero, nec redeat præstituto nuptiarum tempore, cap. *De illis autem*, De sponsalibus. 7. si inter sponfos, vel eorum parentes graves inimiciæ oriuntur, ut docent Panormitanus, alique JCC. in caput *Requisivit*, eodem titulo. 8. si contrahentium alter abjecto pietatis studio sese in turpitudinem vitiorum inferferit, aut ei summa paupertas & inopia, vel lepræ morbus, seu furor, vel infania ante maritalem copulam supervenerint, cap. *Pastoralis*, De exceptionibus, & cap. *Litteras fraternitatis*, De conjugio leproforum. Has solvendarum sponsalium causas Glossa cap. *De illis*, lib. IV. decretal. tit. 1. versibus hisce comprehendit:

*Lepra superveniens, furor, ordo, sanguis, & absens,
Lesaque virginitas, membri damnum, minor ætas,
Hæresis ac lapsus, fideique remissio prorsus
Sponfos dissociant, & vota futura retrahunt.*

IV.

Præter sponsalia, celebrandis nuptiis præmittendæ sunt proclamationes, De denun-
faciendæ tribus continuis diebus festis ^{7.} tationibus.
inter Missarum solemnia, juxta definitio-
nem Concilii IV. Lateranensis can. 51. ac Tridentini sess. XXIV. de Reformat. matrim. cap. 1. Cum hæ proclamationes præsertim fiant ad detegenda matrimonii contrahendi impedimenta; recte præcipit Rituale Romanum, ut fiant a proprio utriusque contrahentis Parocho, si desponsi ad diversam parochiam pertineant. Permittit nihilominus Tridentina Synodus, ut, si aliquando probabilis fuerit suspicio matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes, tunc vel una tantum fiat, vel saltem parocho, & duobus vel tribus testibus presentibus matrimonium celebretur. Verum hanc dispensationem solius Ordinarii, idest, Episcopi iudicio committit, quod Gregorio XIII. approbante confirmatum fuisse a S. Congregatione Concilii, scribunt celebres JCC. Fagnanus in cap. 3. De clandestina desp. Gonzales ibidem n. 7. & Van-Espen p. 2. tit. 12. cap. 3.

CA-